HISTORY STUDIES
INTERNATIONAL JOURNAL OF HISTORY

Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Kayserili Memurların İşledikleri Disiplin Suçları (1879-1909)

According to Sicill-i Ahval Register Disciplinary Offenses Committed by Officials in Kayseri (1879-1909)

Ahmet GÜNDÜZ[*]

Özet

Kayserili memurlar hakkında yazmış olduğumuz ilk makalede Kayserili memurların görevlerindeki başarılarından dolayı almış oldukları madalya, rütbe ve nişanlar hakkında bilgiler vermiştik. Bu makalede ise sicil defterlerinden yola çıkarak Kayserili müslim ve gayrimüslim memurların görev yaptıkları esnada işlemiş oldukları disiplin suçları hakkında bilgiler verilmeye çalışılmıştır.

Ayrıca makalenin ekler kısmında incelenen 280 Kayserili memurun doğum tarihi, adı, baba adı, baba mesleği ve aile şöhretleri hakkındaki bilgiler üç ayrı tablo halinde verilmiştir.

Anahtar kelimeler: *Sicill-i Ahval Defterleri, Kayserili memurlar, disiplin suçları.*

Abstract

Kayseri, Kayseri, the officers in their role in the first article that we wrote about the civil servants have received their medals for their achievements, have given information about the rank and insignia. Based on the registration books of this article, Kayseri, are Muslim and non-Muslim guilty of disciplinary offenses while they work at the officers tried to provide information about.

In addition, article 280 adds Kayseri examined the officer at the date of birth, name, father's name, father's profession, and that information about family reputations are given in three separate tables.

Keywords: *Registry-i Ahval Books, Kayseri civil servants, disciplinary offenses.*

Giriş

Memur, devlet hizmetinde aylıkla çalışan kimseye verilen unvandır. İncelediğimiz 280 Kayserili memurların sicillerine göre içlerinde problemsiz bir şekilde memuriyet hayatını devam ettiren başarılı memurlar çoğunluktadır. Ancak her devirde olduğu gibi incelenen dönem itibarıyla bulunduğu konumunu istismar ederek disiplin suçu işleyen memurlar da bulunmaktadır. Görev yaptıkları yerlerdeki konumlarına göre işlemiş oldukları disiplin suçları da farklılık göstermektedir.

[*] Yrd. Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi - Kırşehir

Kayserili memurlar hakkında daha fazla bilgiye sahip olunması amacıyla ekler kısmında incelediğimiz 280 memurun doğum tarihi, adı, baba adı, baba mesleği ve aile şöhretleri (sülale adı/lakabı) hakkındaki bilgiler üç ayrı tablo halinde verilmiştir. Tablolarda belirtilen memurların özelliklerine baktığımızda 188 Müslim memurun 6 tanesi Bey unvanını taşıdığı geri kalanının ise Efendi unvanını taşıdığı görülmektedir. 30 memur tek isimli geri kalan 158 memurun çift isimli olduğu görülmektedir. En fazla tekrarlanan isim 55 kişi ile Mehmet'tir. Mehmet adını taşıyanlardan sonra 2. sırayı 22 isimle Ahmet, 3.sırayı 13 isimle Mustafa, 4. sırayı ise İbrahim adı takip etmektedir. İçlerinden 6 tanesi Hafız, 9 tanesi Hacı ve el-Hacı, 1 tanesi de Emir sıfatlarıyla yazılmıştır. Memurların babalarının isimlerine bakıldığında 61 tanesi Ağa unvanlı, 4 tanesi ise Bey unvanlıdır. 2 tanesinin ya unvanı yoktur ya da yazarken unutulmuşlardır. 188 Müslim memurdan 2 tanesinin mühtedi[1] olduğu ve baba isimlerinin de Abdullah olduğu yazılıdır. Memurların babalarının 121 tanesi tek isimli, 67 tanesi çift isimlidir. Hacı veya el-Hacı sıfatını taşıyanlar 17 kişi, Seyyit ve Şeyh sıfatını taşıyanlar ise birer kişidir. 169 kişinin isminin önünde ise herhangi bir sıfat bulunmamaktadır. Baba mesleklerine bakıldığında farklı mesleklere sahip oldukları görülmektedir. Kâtip, Evkaf müdürü, Tabur ağası, Muzıka-i Hümayun Arapça Öğretmeni, Posta kâtibi, Yüzbaşı, Kayseri belediye Başkanı, Belediye başkan yardımcısı, Tabur ağası, Esnaf, Ziraadan, Telhikâr, Kayseri sancağı idare meclisi azası, Hallaç, Tüccar, Cami-i Kebir dersiamı, Haffaf, Nakkaş, Ulema, Müftü, Memur, Mücellid, Zabtiye, Binbaşı, Müderris, Tapu kâtibi, Asakir-i Nizamiye kaymakamı, Sıvacı gibi. İçlerinde devlet memuru olanlar olduğu gibi, serbest meslek çalışanları da bulunmaktadır.

Kayseri'de yaşayan gayrimüslimler Rum ve Ermeni asıllıdırlar. Bundan dolayı sicil belgelerinde memur olarak görünenlerin tümü Rum ve Ermeni asıllı memurlardır. Bunların dışında örneğin Süryani veya Yahudi asıllı memura rastlanılmamıştır. 54 Rum asıllı memurların tümü Efendi unvanını taşımaktadır. 26 memur çift isimli geri kalan 28 tanesi tek isimlidir. Memurların babalarından 11 kişi Ağa unvanını, 14 kişi Efendi unvanını, 1 kişi Bey unvanını taşımaktadır. Hacı sıfatını taşıyanlar 5 kişi, hiçbir unvanı olmayanlar ise 23 kişidir. Memurlardan aile şöhretleri (sülale adı/lakabı) bilinenler 6 kişidir. Geri kalan 48 memurun aile şöhreti bilinmemektedir. Baba mesleklerine baktığımızda Meclis idare azası, Yozgat Bidayet Mahkemesi azası, Ebniye[2] kalfası, Tüccar, Kahveci, Kuyumcu, Muallim, Saatçi, Keresteci, Reji[3] kol memuru, Dava vekili, Sarraf gibi mesleklere sahiptirler.

Ermeni asıllı memurlara da bakıldığında bu memurların hepsi de Efendi unvanını taşımaktadır. 8 tanesi tek isimli geri kalan 30 kişi çift isimlidir. Ermeni asıllı memurlardan hiç birinin aile şöhretleri (sülale adı/lakabı) yazılmamıştır. Memurların babalarının 11 tanesi tek isimli geri kalanlar çift isimlidirler. Meslek olarak tüccarlık ve esnaflık ön planda gelmektedir.

[1] **Mühtedi:** Hidayete ermiş olan. İslâmiyet'e girmiş olan. Doğru yolu seçen, Hak dinine girmiş olan. Bkz. http://www.sozluk.net/index.php?word=m%C3%BChtedi&sozluk=osmanlica

[2] **Ebniye:** Binalar, yapılar.Bkz.http://www.sozluk.net/index.php?word=ebniye&sozluk=osmanlica. İnşaat işleri ile uğraşan anlamındadır.

[3] **Reji İdaresi:** Osmanlı Devleti'nde tütün alım-satımı, üretimin hızla arttığı 1871 yılında devlet tekeline alınmıştır. Fakat 1876 yılında Osmanlı Devleti ekonomik yönden iflasını ettiğini ilan edince, borçların düzenli bir şekilde ödenmesini sağlamak amacı ile Düyun-ı Umumiye idaresi kurulmuş ve tütün tekeli bu örgüte bırakılmıştır. Bu idare de tütün tekelini 1883 yılında 30 yıllığına büyük hissesi Fransızlara ait, kısaca ***Reji İdaresi*** olarak adlandırılan kuruma devretmiştir. Reji idaresi, tütünün hangi bölgelerde, ne kadar üretileceğinden, kime, ne kadar fiyata satılacağına kadar tütün ile ilgili her konuda söz sahibi bir kurum haline gelmiştir. Tütün üretilen hemen her yerde bir şube açmıştır. Bülent Varlık; **XIX. Yüzyılda Emperyalizmin Batı Anadolu'da Yayılması**, Ankara 1976, s. 53-55.

6 kişi Ağa unvanını, 7 kişi Efendi unvanını, 2 kişi ise Hacı sıfatını taşımakta olup, geri kalanların ne unvanları ne de sıfatları yazılmamıştır.

Memurların İşlemiş Oldukları Disiplin Suçları

Kayserili memurların sicillerini incelediğimiz zaman tespit ettiğimiz olumsuz davranışlarını Müslim memurların işledikleri disiplin suçları ve Gayrimüslim memurların işledikleri disiplin suçları olarak ayrı ayrı belirtmek mümkündür. Bunlardan;

a- Müslim Memurların İşledikleri Disiplin Suçları

Çalık Ağa-zade olarak bilinen ve H.1305 (M.1887-88) tarihinde Cezayir-i Bahr-i Sefid[4] vilayetinde Kalonya kazası Bidayet mahkemesi riyasetine tayin edilen Mehmet Hulusi Efendi kendisine emanet edilen eşyaları zamanında "teslim eylememek" gibi bir suç işlemiştir. Ayrıca kendisine yöneltilen suçlardan bir diğeri de "bir Rum kızının bikrini cebren izale ederek vefatına sebebiyet vermiş" olmasıdır. Bu iddia üzerine hakkında soruşturma açılmış, yapılan tahkikat sonucunda vefat eden kızın bir sene önceden başka bir hastalık yüzünden ve bakire olarak vefat ettiği, çocuğun annesi ile aynı kabileden olan doktorun ve annesinin ifadesinden anlaşılmıştır[5]. Hukuk mezunu olan Mehmet Sadettin Efendi H.1327 (M.1909-1910) tarihinde Beyoğlu polis komiserliğine nakledilmiştir. H.1328 (M.1910-11)'de 1.500 kuruş maaşla İstanbul polis merkezi memuriyetine, ardından İşkodra ve Ankara polis müdüriyetine nakledildikten sonra görev yaptığı esnada memuriyeti ile ilgili uygun olmayan bazı davranışlar sergilediğinden dolayı hemen görevden alınmıştır[6]. Hallaç-zade Bekir Efendi'nin oğlu Mahmut Cemal Efendi Sivas'ın Zara kazasında görev yaptığı esnada "dolandırıcılıktan" hakkında soruşturma açılmış ise de berat etmiştir[7]. Hallaç-zade Bekir Efendi'nin diğer oğlu Mahmut Cemal Efendi'nin kardeşi olan ve H.1315 (M.1897-98)'de 1.260 kuruş maaşla Hama Sancağı Bidayet Mahkemesi Müddei-i Umumi[8] muavinliğine tayin

[4] Cezayir-i Bahri Sefîd: Midilli adası Ege denizinin kuzey doğusunda Anadolu sahillerine yakın, 1.630 km^2, ye[4] varan yüz ölçümü ile Yunanistan'ın 3. büyük adasıdır. İsmi Grekçe **Mtylini**, eski Batı kaynaklarında **Metelin** olarak geçmektedir. Günümüzde kullanılan **Lesbos** adı antik dönemden kalma bir isimdir. Midilli adası, Batı Anadolu kıyısında bulunan Ayvalık'a 25 km uzaklıkta, Behramkale yakınlarında bulunan Baba Burnu'na ise 9 km uzaklıktadır. Midilli Adası 1462 tarihinde Fatih Sultan Mehmet devrinde Mahmut Paşa komutasındaki Osmanlı donanması tarafından üç hafta kuşatılarak ele geçirilmiştir. 1534 tarihinde Cezayir-i Bahr-i Sefid Eyaletinin kurulmasıyla Midilli ve Rodos adaları ayrılarak teşkilat içerisinde iki ayrı sancak haline getirilmişlerdir. Cezayir-i Bahr-i Sefid Eyaletinin kuruluşu Barboros Hayreddin Paşa'nın resmen Osmanlı Devleti'nin hizmetine girmesiyle başlamış ve adını Akdeniz'deki (Bugünkü Ege denizi) adalara verilen genel bir ad olarak verilen "Cezayir" den almıştır. Bu eyaletin denizlerle ilgisi ise "Kapudâni" isminin ilavesi ile "Cezayir-i Bahr-i Sefid ve Kapudâni" şeklinde birleştirilmesiyle ortaya konulmuştur. Ege adalarının idari yapısını belirleyen Cezayir-i Bahr-i Sefid Eyaletinin 1534 tarihinde kurulması ile birlikte, Midilli bu eyaletin en önemli sancakları arasında yer almıştır. 1862 tarihinde ise Cezayir-i Bahr-i Sefid eyaletinin merkezi Midilli olmuştur. Cezayir-i Bahr-i Sefid Eyaleti temel olarak Midilli, Rodos, Gelibolu, Karlı İli, İnebahtı ve Eğriboz'dan meydana gelmektedir. Konu İle ilgili bkz: Sırrı Erdinç - Talip Yücel, **Ege Denizi Türkiye ile Komşu Ege Adaları**, Ankara 1978, s. 10.; Machıel Kiel; "*Midilli Madd*." **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi,** C. ,XXX, İstanbul, 2005, s.11.; Ali Cevad; **Memalik-i Osmaniye'nin Tarih ve Coğrafya Lügati,** C.II, Dersaadet, 1314, s.738.; Hoca Saadettin Efendi; **Tacü't Tevarih**, (Hzr: İsmet Parmaksızoğlu), KTB Yay. C.III, 4.baskı, Ankara, 1999, s.85-86; B. Darkot; "*Midilli Madd*.", **İ.A.** , s.283. ; İ.H. Uzunçarşılı; **Osmanlı Tarihi,** C.II, s, 35–37.; Feridun Emecen; "**XV-XIX. Yüzyıllarda Ege Adalarında Osmanlı İdari Teşkilatı", Ege Adalarının İdari, Mali ve Sosyal Yapısı**, (Editör: İdris Bostan), SAEMK, (Stratejik Araştırma ve Etüdler Milli Komitesi Yayınları) Ankara, 2003, s.7-8.; İdris Bostan; **Midillinin İşgal Günlüğü-1912-,** Küre yay. 1.Basım, Mart,2010, s.10.

[5] DHSAİD; 00113-00150, s.397.

[6] DHSAİD; 00117-00055, s.107-108. Bu bilgi sicil dosyasında "vazife-i memuriyetiyle gayr-i kabil-i telif ve bazı ahval ve hareketi hakkında vilayetten vuku bulan işar üzerine hemen işten el çektirilmiştir" şeklinde geçmektedir

[7] DHSAİD; 00100-00116, s.329-330.

[8] **Bidayet Mahkemesi Müddei-i Umumi Muavinliği**: İslâm hukukunda günümüzdeki anlamıyla savcılığın işlerini gören makamdır. Osmanlı Devleti'nde bu makamın ilk defa kanunda adının geçmesi, devamlı statüye geçişi ve

edilen Hasan Zühdü Efendi, görev yaptığı yerde yaşayan ahalinin dinî yönden inançlarına aykırı sayılabilecek hareketler yaptığından dolayı hakkında soruşturma başlatılmıştır. Yapılan soruşturma neticesinde Hasan Zühdü Efendi'nin bir takım olumsuz davranışlar sergilediğini ortaya çıkarmıştır. Örneğin; Hasan Zühdü Efendi'nin evine geceleri uygunsuz kadınları aldığı tespit edilmiş, izinsiz bir şekilde görev yerini terk ederek üç defa Hums kazasına gitmiş ve orada kalmış olduğunu kendisi de bizzat savunmasında belirtmiştir. Ayrıca tutuklanma emri olmadan bazı kişileri bir aydan fazla tutuklatmış, suçlu olan bir çocuğu kanuna aykırı olarak kefaletle serbest bırakmış, yine bir kadını hasmından rüşvet olarak hapsetmiş ve ardından kadından da rüşvet alarak onu tahliye ettiği anlaşıldığından azledilmiştir[9]. Kayseri'nin Sipahi Pazarı esnafından İsmail Ağa'nın oğlu Hafız Bekir Efendi sıbyan mektebini[10] bitirdikten sonra özel öğretmenlerden ders alarak ilk önce H.1279 (M.1862/1863)'da Aydın muhasebe kaleminde stajyer olarak (mülazemetle) göreve başlamıştır. Başarılı bir memur olduğundan H.1310 (M.1892-93)'da kendisine Mecidi Nişanı tevcih buyrulmuştur. Ancak görevi esnasında Ermeni komitelerinin faaliyetleri karşısında müsamahakâr davrandığından dolayı azledilmiştir[11]. Muharrem Edip Efendi, anne ve babasının soyu bakımından Kayseri'de mezarı bulunan şeyh İbrahim Tennuri-i Veli hazretlerine mensuptur. H.1293 (M.1876-77) tarihinde Kayseri'de doğmuştur. Mahalli sıbyan mektebinde ardından rüştiyede okumuş ancak şahadetname almadan okuldan ayrılmıştır. H.1313 (M.1895-96)'de Kayseri Düyun-ı Umumiye Müdüriyetinde[12] stajyer olarak işe başlamış, aynı yıl 230 kuruş maaşla Kayseri kazası müskirat[13] memurluğuna tayin edilmişse de "hatasına binaen" açığa çıkarılmıştır. H.1314 (1896-97)'de ücret almaksızın tekrar stajyer kaydolunmuş, H.1316 (M.1898/1899) tarihinde 225 kuruş maaşla Palas memlehası[14] tuz ihracat kısmında göreve başlamışsa da tekrar hata yaparak görevden ayrılarak stajyerliğe geri dönmüştür[15]. H.1292 (1875-76) tarihinde 19 yaşında Kayseri telgrafhanesinde stajyer olarak göreve başlayan Mehmet Cemalettin Efendi bir yıl stajyer olarak görev yaptıktan sonra H.1293 (M.1876-77) tarihinde 400 kuruş maaşla Halep telgrafhanesi haberleşme memuriyetine tayin edilmiştir. Ancak H.1295 (M.1878-79)'de izin gününü geçirdiğinden dolayı açığa alınmış ise de aynı yıl 500 kuruş maaşla Adana haberleşme memuriyetine tayin edilmiştir. H.1296 (M.1879-80)'da memuriyetinin lağv edilmesinden dolayı H.1297 (M.1880-81)'de 380 kuruş maaşla Kayseri merkez memuriyetine tayin olunmuş ancak H.1299 (M.1882-83)'da bir cinayet konusu ile ilgili olduğu gerekçesiyle işten el çektirilmiştir. Cinayet konusu ile alakalı olarak dört ay hapsedilmiş ise de suçsuz olduğunu kanıtlayarak memuriyetine geri dönmüş, hatta hapsedildiği tarihlerde alamadığı

görevleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ekrem Buğra Ekinci; **Tanzimat ve Sonrası Osmanlı Mahkemeleri**, İstanbul, 2004, s. 228-230.

[9] DHSAİD; 00144-00039, s.4701.

[10] **Sıbyan Mektebi**: Sıbyan mektepleri çocukların ilk eğitim gördüğü kurum olup, ağırlıklı olarak Kur'an eğitimi verilirdi. Bu mektepler genellikle bir caminin bitişiğinde, alt düzey ulemadan bir hocanın yönettiği tek odalı bir okul binasıydı. Sıbyan mekteplerinin müfredatı alfabe, yazı, din esasları (ilm-i hal), hesap, bir parça tarih ve coğrafya, Kur'an ve Kur'an okumayı (tecvid) içeriyordu. Ancak yaygın uygulamaya bakıldığında mektebin amacı çocuğa sistemli Arapça'yı öğretmeden Kur'an okumayı ezberletmekti. Carter V. Findley; **Kalemiyeden Mülkiyeye Osmanlı Memurlarının Toplumsal Tarihi**, (Çevr. Gül Çağalı Güven), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul**,** 1996, s. 54-56.

[11] DHSAİD; 00004-00491, s.976.

[12] **Düyun-ı Umumiye İdaresi:** Osmanlı Devleti 1876 yılında ekonomik yönden iflasını ilan edince, borçların düzenli bir şekilde ödenmesini sağlamak amacı ile Düyûn-ı Umumiye idaresi kurulmuştur. 22 Kasım 1879 tarihinde "**Rüsum-ı Sitte İdaresi**" adıyla kurulan bu idare 1 Eylül 1881 tarihinde "Düyun-ı Umumiye" adını almıştır. Mehmet Zeki Pakalın; **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü,** C. III, İstanbul,1997, s. 65.

[13] **Müskirat memurluğ**u: Tekel malzemelerinin alınıp satıldığı, kontrolünün yapıldığı yer.

[14] Tuz çıkarılan yer.

[15] DHSAİD; 00136–00236, s.469. Ayrıntılı açıklama bulunmamaktadır.

maaşlarını dahi geri almıştır. H.1314'de (M.1896-97) Ankara telgraf merkezi memuriyetine nakledilmiş fakat memurluk vasfını taşımadığından ve hükümet aleyhinde bulunanlarla ilişkisini devam ettirmeyi alışkanlık haline getirmesinden dolayı H.1317'de (M.1899-1900) becayiş suretiyle Erzurum vilayeti telgraf ve posta merkezi memuriyetine nakledilmiştir. Burada hastalanan şahıs hastanede "tedavi sonucunda iyileştikten sonra" başka bir mahalle tayin olunmak üzere aynı yıl açığa çıkarılmıştır. H.1318 (M.1900-1901)'de Konya/Ereğli telgraf ve posta merkezi memuriyetine nakledilmiş ise de H. 1319 (M.1901-1902)'de vefat etmiştir[16]. Kayseri'de Emir Ağa-zade[17] denilmekle bilinen Mehmet Raşit Efendi'nin oğlu olan ve askeriyeye girerek başçavuşluğa kadar çıkan Mehmet Şükrü Efendi başarılarından dolayı H.1316 (M.1888-89) tarihinde Yunan Muharebe Madalyası almıştır. Ardından Beyoğlu'nda 500 kuruş maaşla polis neferi olarak 3. sınıf polis komiserliğine terfi etmişse de H.1325'de (M. 1907-1908) "ahlaksızlığına mebni" ihraç olunmuştur[18].

Hallaç-zadelerden Hasan Efendi'nin oğlu Mehmet Nail Efendi H.1318 (M.1900-1901) tarihine kadar Kayseri, Engürü, Zincidere rüsûmat dairesi[19] memurluklarında, Kayseri Duhan (Tütün) fabrikası muavinliğinde, fabrika memurluğunda ve Reji idaresinde görev yapmıştır. Yukarıda verilen tarihte Hacı Bektaş memlehası müdüriyetine atanmıştır. İhracat mevsimi olduğu için memuri-yetinin başında bulunması zorunluluğu olduğu halde görevinin başında bulunma- masından dolayı açığa çıkarılmıştır[20]. Kâmil Efendi, Kayseri Düyun-ı Umumiye eski başkâtiplerinden müteveffa Ahmet Efendi'nin oğludur. H.1318'de (M.1900-1901) becayiş suretiyle ve 240 kuruş maaşla Kayseri'den Ankara vilayeti telgraf ve posta merkezi memuriyetine nakil olunmuştur. Kayseri'de görev yaptığı dönemde lakaydine hareket etmesinden ve bir takım telgrafların tehirine sebebiyet vermesinden dolayı Ankara'ya nakledilmiş ise de tehir eden telgrafların kendisinden evvel olduğunu ispat ettiğinden dolayı kendisine herhangi bir ceza verilmemiştir. Aynı yıl 300 kuruş muvakkat maaşla eski memuriyet yeri olan Kayseri'ye geri dönmüştür[21]. Talaslı-zade lakabıyla bilinen tüccar Sadık Bey'in oğlu Mehmet Hanefi Efendi H.1320 (M.1902-1903) senesinde Konya'da polis komiseri olarak görev yaptığı dönemde hırsızlık (sirkat) ve fuhuş icra eden bazı kimseleri yakaladıkları esnada silahla yaralama olayı meydana gelmiştir. Burdur Bidayet Mahkemesi'nde görülen dava neticesinde polis komiseri Mehmet Hanefi Efendi'nin silahını mukabele karşılığında kullandığına dair karar verilerek görevine iade edilmiştir. Hatta kendisinin iyi hal sahiplerinden biri olduğu gibi vazifesini ifaya muktedir bir memur olduğu da tasdik edilmiştir[22]. H.1328 (M.1910-11)'de Çorum sancağı evkaf memurluğuna tayin olunan Mehmet Rıfat Bey, Kayseri eşrafından Güpgüp-zade[23] demekle meşhur Ömer Ağa'nın oğludur. H.1329 (M.1911-12)'da iş yerinden 2 ay izin almış ardından 1 (bir) ay daha izin istediği halde tekrar izin verilmiştir. Ancak son almış olduğu izin süresinin bitiminden itibaren 71 gün işe gitmeyince durumu araştırılmış, hasta olduğu ve tedaviye muhtaç olduğu anlaşılmıştır. Bu haliyle işe devam edemeyeceği anlaşıldığından iyileştikten sonra başka bir

[16] DHSAİD; 00054-00208, s.213.
[17] **Emir Ağa-zadeler:** Bu aile XVIII. Yüzyılda Ayan konumunda olan bir ailedir. Bkz. Ahmet Gündüz; **XVIII. Yüzyılın Son Çeyreğinde Kayseri (1775-1800),** (Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi) Kayseri,1998, s.255-262.
[18] DHSAİD; 00191-00111, s.111.
[19] Vergi dairesi.
[20] DHSAİD; 00123-00111, s.219.
[21] DHSAİD; 00107-00116, s.339.
[22] DHSAİD; 00153-00239, s.471.
[23] **Güpgüp-zadeler:** Bu aile de XVIII. Yüzyılda Ayan konumunda olan bir ailedir. Bkz. A. Gündüz; **a.g.t.,** s.255-262.

yere tayin edilmek üzere H.1330 (M.1912-13) tarihinde azledilmiştir[24]. Kayserili-zade Lütfullah Bey'in oğlu olan Mehmet Şükrü Efendi 19 yaşında stajyer olarak Erzurum vilayeti muhasebe kaleminde H.1302-1306 (M.1884-1889) tarihleri arasında çalışmıştır. H. 1306-1308 (M.1889-1891) yılları arasında askeriyeye girerek Redif askeri olarak başçavuşluğa kadar yükselmiştir. Redif tezkiresini aldıktan sonra H.1310'da (M.1892/93) Kızılca memlehası kitabet memuriyetine tayin olunmuştur. H.1317 (M.1899-1900)'de Tonos Memlehası'nda müdür olarak görev yaptığı tarihte ambarlarda 853 kilo tuz artması üzerine azledilmiştir[25]. Taflı-zade olarak bilinen Feyzullah Efendi'nin oğlu Mehmet Emin Efendi Kayseri, Karahisar-ı sahip ve Kütahya'da çalışmıştır. En son olarak Van'da çalıştığı esnada H.1314 (M.1896-97)'ten sonra almış olduğu resmî izinle İstanbul'a gelmiştir. Vermiş olduğu dilekçesinde bazı mazeretlerinden dolayı görev yerine tekrar dönemediğini ve görev yerinin suyu ve havasına uyum sağlayamadığını belirterek oradaki görevine dönmeyeceğinden bahsederek başka bir yerin müdüriyetine tayin edilmesini talep etmiştir. Ancak başka bir yerin müdüriyetine tayin için dilekçe yazmasına rağmen H.1317 (M.1899-1900) tarihli kararla H.1319 (M.1901-1902)'da görevinden azledilmiştir[26]. H.1300 (M.1882-83) tarihinde 400 kuruş maaşla Kayseri muhasebe kalemi varidat mukayyitliğine[27] tayin edilen Hacı Mustafa Efendi, Kayseri sancağı muhasebecisi İzzetli Şevket Bey'in memuriyeti döneminde meydana gelen yolsuz sarfiyattan ortak sorumlu olarak, cetvel ve hesaba dikkat etmemesinden dolayı H.1306 (M.1888-89)'da işten el çektirilmiştir. Hakkında devam eden soruşturma neticesinde masum olmadığı, hazineye zarar verdiği anlaşılmış olduğundan dolayı açılacak başka bir memuriyete tayin olunmak üzere H.1308 (M.1890-91)'de azledilmiştir[28]. H.1296 (M.1878-79)'da 31 yaşında stajyer olarak Tokat sancağı tahrirat kaleminde işe başlayan Musa Kâzım Efendi H.1311 (M.1893-94)'de farklı yerlerde görev yaptıktan sonra en son olarak Gelene nahiyesi müdüriyetine nakledilmiştir. Gelene nahiye müdürlüğü görevini yeterince yapamadığı gibi tahsilâta da asla ehemmiyet vermemiştir. Kendisine yöneltilen suçtan dolayı artık devlet hizmetinde herhangi bir görev alamayaca-ğından dolayı "icap edilene" göre herhangi bir göreve atanmamıştır[29]. H.1281'de (M.1863/64) Kayseri'de doğan Şaban Efendi tahsilini tamamladıktan sonra Ankara vilayeti posta ve telgraf merkezi muhabere memuriyetinde görev yaparken lakaydine hareketlerinden dolayı H.1318 (M.1900-1901)'de 200 kuruş muvakkat maaşla Yozgat Posta ve Telgraf merkezi haberleşme memuriyetine nakledilmiştir. Ancak buranın havasının sağlığına zarar vermesi üzerine becayiş suretiyle 200 kuruş maaşla Malatya Posta ve Telgraf merkezi haberleşme memuriyetine naklolunmuştur[30]. Tüccardan Ahmet Şevki Efendi'nin oğlu olan Salih Sıtkı Efendi H.1314 (M.1896-97) tarihinde 19 yaşında iken 300 kuruş maaşla Ankara vilayeti dâhilinde bulunan Yozgat Sancağı tarik kitabetine tayin edilmiş ise de bazı mahallerden para aldığı istihbar edilince H.1317 (M.1899-1900)'de işten el çektirilerek memuriyeti terk etmiştir[31].

[24] DHSAİD; 00173-00241, s.479.
[25] DHSAİD; 00138-00145, s.287. Satılan tuzun ağırlık ölçüsüyle oynandığını, vatandaşa istediği miktardan daha az miktarda tuz satıldığı ve bundan dolayı ambarlarda tuz fazlalığı meydana geldiği anlaşılmaktadır.
[26] DHSAİD; 00067-00085, s.167.
[27] Devlet gelirlerinin kaydedildiği daireye verilen isim.
[28] DHSAİD; 00035-00015, s.27.
[29] DHSAİD; 00047-00071, s.139.
[30] DHSAİD; 00085-00108, s.211.
[31] DHSAİD; 00094-00030, s.57.

b- Gayrimüslim Memurların İşledikleri Disiplin Suçları

Müslim memurların işledikleri disiplin suçlarını belirttikten sonra Kayserili gayrimüslim memurlarınınkini de şu şekilde belirtebiliriz.

Kayseri'nin Germir köyünde H.1273 (M.1856-57) tarihinde doğan ve H.1304 (M.1886-87) tarihinde 750 kuruş maaşla Midilli Bidayet Mahkemesi müstantikliğine[32] nakledilen Hrisanto Efendi burada kendisine tevdi ve havale edilen konu hakkında kanuni tahkikatı uygulamadan bir takım muamelelere cesaret eylemiştir. Ayrıca bir maznun hakkında soruşturma yapmadan muhakeme- sini engellediği ve gözetim altında bulunan başka bir kişiye ise işkence ettiğinden dolayı H.1306 (M.1888-89) senesinde azledilmiştir. Hakkında yapılan soruşturma sonucunda suçlu olduğu halde istihdamına karar verilerek H.1308 (M.1890-91)'de Kaşut Bidayet Mahkemesi başkanlığına tayin kılınmış ise de H.1309 (M.1891-1892)'da istifa etmiştir[33]. Aslen Tavlusun köyünden olan Yakop Yakordis Efendi, Büyük Fener Rum okulundan mezun olmuştur. Türkçe, Rumca, Fransızca yazabilmekte ve konuşmakta, İngilizce ve İtalyancaya ise az da olsa vakıftır. Ayrıca özel öğretmenlerden Türkçe, Arapça ve Farsça da tahsil etmiştir. H. 1279 (M.1862/1863) senesinde Bab-ı Ali Tercüme odasında stajyer olarak işe başlamıştır. Farklı yerlerde görev yaptıktan sonra H.1294 (M.1877/1878)'te Yanya vilayeti müsteşarlığına tayin edilmiştir. Ancak görevi başında uygunsuz hareketleri nedeniyle sebebiyle H.1298 (M.1880-81) tarihinde azledilmiştir[34]. H.1284 (M.1867-68) Kayseri/Endürlük köyü doğumlu Yumi Şatır Efendi Mersin'in ileri gelenlerinden Haralambis Satır Efendi'nin oğludur. H.1320 (M.1902-1903)'de Zürih'de elçilik (şehbenderliği)[35] görevini yaptığı esnada bir takım olumsuz davranışlar içerisine girince H.1326 (M.1908-1909)'da devlet hizmetinden ihraç olunmuştur[36]. Tavlusun köyünden olan Yordanaki Efendi ilk önce köyündeki İbtidai mektebi[37] ardından İstanbul'da Fener Rum mektebini bitirdikten sonra Hukuk mektebinden mezun olmuştur. Rumca ve Fransızca bilmektedir. H. 1311 (M.1893/1894)' de Ortaköy Bidayet Mahkemesi Müddei-i Umumi muavinliğinde çalışmış ardından Ankara ve Konya vilayetleri Adliye müfettişliği görevlerinde bulunmuştur. H.1317'de (M.1899-1900) 4.500 kuruş maaşla Elazığ (Mamuretü'l-aziz) ve Diyarbakır Adliye müfettişliği görevine terfi etmiştir. Burada görev yaptığı esnada Adliye Sarayını vazifesi ile alakadar olmayan kişilere açmıştır. Ayrıca Elazığ'ın Tadım köyünden Markos'un zevcesini döverek sakat kalmasına neden olan ve başka köyden olan bir kadına da zorla tecavüz (fiil-i şen'i) eden Melkon Aranoğlu Asadur ve arkadaşlarını kendine menfaat sağlama karşılığında yakınlık kurarak bunları kurtarmak için sözlü bir şekilde iltimasta bulunduğu anlaşılmıştır. Ancak yapılan soruşturmada konu ile ilgili herhangi bir belge bulunamadığı için kendisine bir ceza verilememiştir ama Yordanaki Efendi'nin bazı

[32] **Müstantik:** Mahkemelerde görülen ceza davalarında ilk tahkikat ve sorguyu yapmakla görevli Üye. E.B.Ekinci, **a.g.e.** , s. 205.
[33] DHSAİD; 00005-00213, s.423.
[34] DHSAİD; 00001-00113, s.222.
[35] **Şehbender:** Ticaret Nezaretinin teşekkülünden evvel ticaret işlerine bakmak ve tüccarlar arasındaki ihtilâfları halletmekle vazifelendirilen memurun unvanı idi. Bkz: http://www.sozluk.net/index.php?word=%C5%9Fehbender&sozluk=osmanlica 9.3.2012
[36] DHSAİD; 00113-00063, s.123.
[37] **İbtidai mektep:** Tanzimatçılar tarafından eskiye dokunmadan yenisini yapmak siyaseti çerçe-vesinde 1863'lerde sıbyan okulları seviyesinde açılan yeni okullardır. Sıbyan mektepleri usûl-ı atika adı verilen eski tarzda eğitim verirken, ibtidaî mektepler usûl-i cedide adı verilen yeni tarzda eğitim vermektedir. Bunun sonucunda ilköğretimde ikilik ortaya çıkmıştır. 1882 yılından sonra Maarif Nezareti bu ikiliği ortadan kaldırmak amacıyla ilköğretimde ağırlığı iptidaî mekteplere kaydırmaya başlamıştır. Bayram Kodaman; *"II. Abdülhamid Devrinde Eğitim ve Öğretim"*, **Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi**, C. XII, İstanbul, 1990, s. 455-490.

konularda kendisine menfaat temin eylediği ve ahali ile hiç anlaşamadığı öğrenilmiştir[38]. H.1278 (M.1861/62) tarihinde Kayseri merkezde doğan Yuvanaki Efendi Kayseri'de İbtidai okulunu okuduktan sonra İstanbul'a gelerek Sanayi okulunu bitirerek mürettiplik şahadetnamesini almıştır. H.1292-93 (M.1875/76) yılları arasında 400 kuruş maaşla musahhihlik görevini yapmış, H.1294-1302 (M.1876/1885) tarihine kadar Tercüman-ı Hakikat gazetesinde mürettip, H.1302 (M.1884/1885)'de başmürettiplik, H.1308'de (M.1890/1891) musahhih ve Rumca tercümanlık, H.1310 (M.1892-93)'da idare müdürlüğü görevlerinde bulunmuştur. H.1313 (M.1895-96)'de "arıza-i vücûdiye-sinden" dolayı istifa etmiştir. H.1321'de (M.1903-1904) Şirvan kazası kaymakam muavinliğine tayin edilmiştir. Görev yerinden 3 aylık bir izin alarak İstanbul'a gelmiş ve bir yıla yakın memuriyetine geri dönmediğinden dolayı H.1325'de (M.1907-1908) kadro harici bırakılmıştır. H.1328 (M.1910/1911) tarihinde de vefat etmiştir[39]. H.1268 (M.1851/52)'de Kayseri'de doğan Todoraki Efendi H.1304 (M.1886-87)'de Cezayir-i Bahri Sefid dâhilinde Yunda kazası Bidayet mahkemesi başkanlığına tayin edilmiş ise de vazifesine muktedir olmadığına dair hakkında verilen rapora dayanılarak azledilmiştir. H.1307 (M.1888-89)'de Kaşut Bidayet Mahkemesi riyasetine tayin edilmiştir. İşlemiş olduğu disiplin suçları şunlardır. Karara tabi olmayan bazı evraktan harç ve resm almak, mahkeme gelirini mal sandığına teslim etmeden sarf etmek, mahkeme üyelerinin maaşlarını vermemek, mahkeme memurlarına ve işine gelmeyenlere hakaret etmek ve hırpalamak, tetkiki lazım gelen evrakları göndermemek, mahkeme üyelerinin oylarını ve görüşlerini almadan karar vermek, mahkemeyi durup dururken tatil etmek, izinsiz İstanbul'a gitmek, zimmetine para geçirmek ve bunlara ek olarak memleketçe de kötü huylu (suişöhretle) biri olarak bilinmesinden dolayı H.1308 (M.1890-91)'de azledilmiştir. Azledildikten dört yıl sonra H.1312 (M.1894-95)'de 1.200 kuruş maaşla Antalya sancağı Ticaret mahkemesi riyasetine tayin edilmiştir. Fakat bu seferde H.1316 (M.1898-99)'da emekli sandığına göndermesi gereken 5.921 kuruşu zimmetine geçirdiğinden dolayı azledilmiştir[40]. Yuvan Ağa'nın oğlu olan Haralombos Garikoryadis Efendi Kayseri ve Samsun'da bulunan Rum okullarında okuduktan sonra Tıbbiyeye girmiş H.1311 (M.1893/1894) tarihinde 469 numaralı diplomasını almıştır. Fransızca, Rumca ve Türkçe bilmektedir. Ayrıca Latinceye de aşinalığı bulunmaktadır. H.1313 (M.1895-96)'da 600 kuruş maaşla Çarşamba Kazası belediye doktorluğuna atanan Haralambos Garikoryadis Efendi vazifesini suistimal ettiği gibi ayrıca Erdüç köyünden Hacı Sofu Mehmet Efendi'den rüşvet aldığı iddiasıyla Canik (Kastamonu) sancağı mahkemesine alınmış ise de beratına karar verilmiştir. H.1319 (M.1901/1902)'da ise aynı maaşla Sivas vilayetinde Havza kazası belediye doktorluğuna atanmıştır[41]. Bedos Efendi Kayserili tüccar Sava Ağa'nın oğludur. H.1267(M.1850/1851)'de Kayseri'de doğmuştur. Sıbyan mektebini bitirdikten sonra H.1308 (M.1889-1890)'de 400 kuruş maaşla Akdağ Madeni muvakkat aşar muavinliğine atanmıştır. Görevini yaptığı esnada idareyi kolcuya terk ederek şurada burada vakit geçirdiğinden ve hâsılatı, tahsilâtı günü gününe kayda almadığından ve ayrıca sair münasebetsiz ahvalde bulunmasından dolayı başka bir hizmete nakli uygun görülmüştür[42]. H.1264 (M.1847/1848)'de Kayseri'de doğan Yordan Efendi sıbyan okulunu okuduktan sonra özel hocalardan Arapça, Farsça ve Fenn-i Hesap dersleri almış olup Türkçe ve Rumca bilmektedir. H.1282 (M.1865/1866)'de 18 yaşında telgraf nezareti adliye mektebine stajyer olarak alınmış, H.1284 (M.1866-67)'de 480 kuruş maaşla Filibe merkezi haberleşme (muhabere)

[38] DHSAİD; 00166-00124, s.245.
[39] DHSAİD; 00072-00207, s.411. Nasıl bir "*Bedensel Engeli*" olduğu yazılı değildir.
[40] DHSAİD; 00096-00175, s.347.
[41] DHSAİD; 00172-00082, s.161.
[42] DHSAİD; 00061-00214, s.425.

memuriyetine tayin olunmuştur. Niş, Çorlu, Edirne gibi yerlerde çalıştıktan sonra H.1297 (M.1879-80) tarihinde Geyve merkezi telgraf ve posta müdürlüğüne 760 kuruş maaşla müdür olarak atanmıştır. Yordan Resmî Efendi buradaki müdürlüğü esnasında Geyve ile Sapanca arasında döşenen telgraf tellerinin melanim olmasına sebebiyet verdiğinden dolayı H.1307'de (M.1888-89) azledilmiştir[43].

İkyobadi Efendi, H.1327 (M.1909-1910) tarihinde iki aydan beri memuri- yetine devam etmediği gibi aynı zamanda izin almaksızın Yunanistan'a gittiği öğrenilerek Osmanlı sınırları dışına izinsiz gitmesinden dolayı memuriyetinden ayrılması gerektiğinden bu tarihten itibaren memuriyetten kaydı silinmiştir[44]. H.1275 (M.1858-59) tarihinde Kayseri Everek'te doğan Vartan Yıldızyan İstanbul'da Telgraf Nezareti Mektebini bitirdikten sonra H.1293'de (M1876/1877) 18 yaşında 500 kuruş maaşla Rusçuk Telgrafhanesi Muhabere memuriyetine tayin edilmiştir. Burada çalışırken H.1321 (M.1903-1904) tarihinde Aynoz kazası kaymakamlığına tayin edilen Vartan Yıldızyan görev yerinde yaşayan ahali ile anlaşamadığından dolayı Baba-yı Atik kazası kaymakamlığına nakledilmiş ise de burada da rahat durmamış burada yaşayan İslam ve Hıristiyan ahali arasına tefrika soktuğundan dolayı azledilmiştir. Ancak problemli bir memur olduğu halde H.1327 (M.1909-1910) tarihine kadar görevde tutulmuştur[45]. Kigork Ağa'nın oğlu olan Balyan Efendi H.1257 (1841/1842)'de Kayseri'de doğmuştur. Fransızca, İngilizce, Rumca, İtalyanca Türkçe ve Ermenice bilmektedir. 19 yaşında Beyoğlu telgrafhanesine H.1294'te (M.1877-78) stajyer olarak işe girmiştir. Aynı yıl 500 kuruş maaşla Tarsus merkezi "muhaberat-ı ecnebiye" memuriyetine tayin olunmuştur. Bu görevinin ardından İskenderun, Adana, Rodos Adası'nda çalışmıştır. H.1308 (M.1890/1891) tarihinde izin almadan İstanbul'a gidince açığa çıkarılmış, ancak bir yıl sonra H.1309'da (M.1891-92) 900 kuruş maaşla İskenderun müdürlüğüne tayin edilmiştir[46]. H.1283 (M.1866/1867)'de Kayseri'de doğan Ohannes Efendi İstanbul'da Telgraf ve Posta müdüriyetinde 23 yaşında stajyer olarak işe başlamıştır. Ancak Ohannes Efendi görevine sadık bir memur değildir. Görevine düzenli bir şekilde devam etmediğinden dolayı defalarca maaşı kesildiği halde devam-devamsızlık konusuna uymadığından dolayı H.1313'de (M.1895-96) memuriyetten ihraç edilmiştir[47]. Harutcan Selinan Efendi Hukuk mektebinde okuyarak birinci sınıf dava vekâleti şahadetnamesini almıştır. Adana Ticaret Mahkemesi reisi iken Kaya oğlu Bedros adındaki kişi tarafından hakkında "şetm ve darp"[48] davası açılmış ise de ispatı mümkün olmadığından dolayı açılan dava mahkemede geri dönmüştür. Aynı şahıs bazı davalarda kanunu icra etmemiş, Edirne Ticaret Mahkemesi başkanlığını yaptığı zaman askeriyeye erzak getiren müteahhitlerden biri ile anlaşmasından [49] dolayı mahkemeye alınmıştır. Mahkeme sonucunda yer değişikliği yapılarak H.1311'de (M.1893-94) Manastır Vilayeti Ticaret Mahkemesi başkanlığına tayin edilmiş ise de burada da rahat durmayarak "işret âlemine"[50] dalmış ve sonuçta da genellikle mahkemeyi işlemez hale getirdiğinden dolayı şikâyet üzere H.1313'de (M.1895-96) azledilmiştir[51]. H.1267'de Kayseri'de doğan Barsah Jornaben Efendi Galata Ermeni okulunda Türkçe, Fransızca, Ermenice öğrenmiştir. Ayrıca İtalyanca da konuşabilmektedir. Farklı tarihlerde (H.1283-1310) Yozgat, Giresun, Trablusgarp, Hama,

[43] DHSAİD; 00005-00317, s.641.
[44] DHSAİD; 00060-00241, s.479.
[45] DHSAİD; 00004-00522, s.1038-1039.
[46] DHSAİD; 00062-00005, s.7.
[47] DHSAİD; 00062-00154, s.303.
[48] **Şetm ve darp etme:** Küfür etme ve dövme
[49] Büyük ihtimalle anlaşması rüşvet karşılığı olan bir anlaşmadır.
[50] **İşret Âlemi**: İçki içme ve içki içilen ortamlarda bulunma
[51] DHSAİD; 00025-00077, s.149.

Eskişehir, Kal'a-i Sultaniye merkezlerinde Türkçe/Fransızca haberleşme memuriyetlerinde çalışmıştır. En son olarak H.1310 (M.1892-93) tarihinde 600 kuruş maaşla Beyrut Vilayeti Akka merkezi telgraf ve posta müdüriyeti yabancılarla haberleşme (muhaberat-ı ecnebiye) memuriyetine tayin edilmiştir. Burada görev yaptığı esnada telgrafhanenin kahvesinde bu bölgede tutuklu bulunan Ermenilerle görüşmesi üzerine Ermeni fesat komiteleriyle haberleşme ihtimaline karşı aynı maaşla Tarabya telgraf ve posta merkezi müdüriyetine nakledilmiştir[52]. H. 1277 (M.1860/1861)'de Kayseri'de doğan Karabaş oğlu Fikri Efendi özel okullarda okumuş Türkçe ve Fransızca okur-yazardır. H.1306'da (M. 1888/1889) Yozgat postanesinde çalıştığı dönemde izin gününü geçirip göreve başlamadığı için azledilmiştir. H.1309 (M.1891/1892) tarihine kadar açıkta kalmış ise de bu tarihte tekrar 300 kuruş maaşla Tekfurdağı (Tekirdağı) muvakkat memuriyetine tayin olunmuştur. H.1323 (M.1905-1906)'de Hayfa telgraf ve posta memuriyetinde görevini yaptığı dönemde Hayfa yolunda fırka komutanı Ferik[53] Remzi Paşa ile kavga etmiş ve kavga esnasında Paşaya hitaben "…ben ölürsem bir adam daha ölür. Fakat ben öldürürsem bir ferik-zadeyi öldürmüş olurum…" şeklinde Paşayı tehdit edici konuşmasından dolayı Hayfa'daki görevinden alınmıştır[54].

H.1327 (M.1909-1910) tarihinde 1.500 kuruş maaşla Ankara vilayeti İstinaf Mahkemesi[55] azalığına tayin edilen Armenak İstokyan Efendi ise yirmi seneden beri Ankara'da dava vekâletiyle meşgul olmaktadır. Mesleğinden dolayı her sınıf ahali ile ilişkisinin olması Ankara'da yaşayan ahali arasında dedikoduya sebebiyet verdiğinden dolayı H.1328 (M.1910-11)'de dedikoduları önlemek amacıyla ve aynı maaş verilmesi şartıyla Halep vilayeti İstinaf Mahkemesi azalığına nakil olunmuştur[56]. Derkarabetyan Mıgırdıç Haki Efendi H. 1286 (M. 1869/1870)'da 31 yaşında çalışmaya başlamıştır. Türkçe okur-yazar olan şahıs H.1306 (M.1888-89)'da Çatalca Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi başkanlığına atandıktan sonra H.1310'da (M.1892-93) hakkında yapılan şikâyetler üzerine muhakeme edilerek azledilmiştir. Ancak azledildikten sonra yapmış olduğu hukuk mücadelesinde kendisini müdafaa ederek mahkemeyi kazanmış, bunun üzerine H.1311'de (M.1893-94) Midilli/Kalonya kazası Bidayet Mahkemesi riyasetine 1.000 kuruş maaşla tayin edilmiştir. Hakkında yazılan rapora göre vazifesinden dolayı muhakemeye alınmamıştır. Kendisinin gayretli ve yanlış yapmayacak bir memur (istikamet sahibi birisi) olduğu belirtilmiştir[57].

Sonuç olarak; yapmış olduğumuz bu çalışma ile Kayserili 280 memurun sicil dosyaları tek tek taranmış ve memuriyetini kötüye kullanarak disiplin suçu işlemiş olan 36 memur tespit edilmiştir. İşlemiş oldukları disiplin suçları kendilerinin sicil dosyalarına girecek kadar önemlidirler. Örneğin; memurlar hakkında soruşturmayı gerektiren ya da azledilmeyi gerektiren suçlar "İslam ve Hristiyan ahali arasına tefrika sokulması, izin gününü geçirip göreve zamanında başlamaması, izin almadan görev yerini terk ederek İstanbul'a gidilmesi, Osmanlı sınırları dışına izinsiz gidilmesi, görevinde devamsızlık göstermesi, askeriyeye erzak getiren müteahhitlerden biri ile anlaşarak kendine menfaat sağlaması, işret âlemlerine dalarak mahkemenin işlemez hale getirilmesi, suç işleyen kişilerin korunması, vergi memuru ise tahsilâta önem vermemesi" gibi disiplin suçlarıdır. Toplamda Kayserili 280 memur arasından

[52] DHSAİD; 00058-00187, s.341.
[53] **Ferik:** Tümen (Fırka) kumandanına verilen rütbenin adıdır. Korgeneral. Bkz. http://www.osmanlicasozluk.net/osmanlica/18007-sozluk-ferik-FERIK-anlam.html 24.01. 2012.
[54] DHSAİD; 00058-00176, s.349.
[55] **İstinaf Mahkemesi:** Dava mahkemeleri ile Temyiz Mahkemesi arasındaki bir derece yüksek mahkemeye verilen isim. Bkz: http://www.sozluk.net/index.php?word=%C4% B0stinaf+&sozluk= osmanlica 24.01. 2012.
[56] DHSAİD; 00167-00219, s.435.
[57] DHSAİD; 00010-00031, s.59. Hakkındaki suçlamaların neler olduğu hakkında Sicill-i Ahval defterinde bilgi bulunmamaktadır.

244 memurun sicil dosyasında disiplin suçu işlediğine dair bir bilgi bulunmamaktadır. Yüzdelik dilim içerisinde konuyu değerlendirmeye alırsak disiplin suçu işleyen memur % 12.85, disiplin suçu işlemeyen memur sayısı yüzdelik dilim içerisinde % 87.150 oranındadır. Bu durum Osmanlı döneminde Kayserili memurların büyük bir çoğunluğunun memuriyet kurallarına uyduğunu göstermektedir. Ancak ilginç olan şudur. Disiplin suçu işleyen memurların hiç birisine memuriyetten men etme cezası verilmemiş, sadece azledilmişler fakat daha sonra başka bir yerde göreve başlamışlar veya azledilmeden bulunduğu görev yerinden başka bir yere nakledilmişlerdir. Örneğin; Hafız Bekir Efendi vermiş olduğu dilekçesinde azil sebebinin "*sebeb-i azlinin tashih-i muhtaç olduğunu*" yani görevden alınma sebebinin düzeltilmeye muhtaç bir karar olduğunu belirterek soruşturma açılmasını istemiştir. Yapılan soruşturmada kendisinin istihdam edilmesine dair herhangi bir engelin bulunmadığına karar verilerek H.1314 (M.1896-97)'de Adana vilayeti Payas Kazası kaymakamlığına 750 kuruş maaşla tayin edilmiştir[58]. H.1307 (M.1889/1890) tarihinde azledilen Yordan Resmî Efendi ise bir kaç ay açıkta kalmıştır. Açıkta kaldığı süre içerisinde işsiz kalmasının kendisine verilen ceza olarak yeterli görülerek aynı yıl 600 kuruş maaşla Dedeağaç merkezi telgraf baş muhabere memuriyetine tayin olunmuştur. H.1317 (M.1899/1900) tarihinde Sakız Adası telgraf ve posta memuriyetine 800 kuruş maaşla nakledilen Yordan Resmî Efendi, H.1320 (M.1902/1903) tarihine kadar burada çalışmış ancak "olumsuz davranışlarından" dolayı bu görevinden alınarak 700 kuruş maaşla Edirne vilayeti Tekfurdağı (Tekirdağı) telgraf ve posta merkezi yabancılarla haberleşme baş memurluğuna nakledilmiştir[59].

KAYNAKÇA

a- Arşiv Kaynakları

BOA; DHSAİD; Dosya no: 00111-00206, s.409.;00187-00022, s.21.; 00113-00150, s.397.;00117-000055,s.107-108.;00100-00116,s.329-330.;00144-00039, s.701.; 00099-00227, s.451.; 00072-00184, s.367.; 00072-00180, s.359-360.; 00071-00023, s.43-44.; 00060-00233, s.463.; 00034-000183, s.363.; 00025-00136, s.36.; 00005-00256, s.497.; 00004-00491, s.976.; 00146-00212, s.419.; 00136-00236, s.469.; 00136-00063, s.123.; 00125-00194, s.285. ;00130-00106, s.209.; 00117-00115, s.337.; 00097-00179, s.257.; 00054-00208, s.213.; 0044-00023, s.43.; 00093-00191, s.423. ; 00073-00135, s.267.; 00170-00249, s.495.; 00188-00205, s.205.; 00191-00111, s.111.; 00176-00191, s.379.; 00122-00161, s.321.; 00111-00186, s.369. ;00123-00111, s.219.; 00153-00235, s.462.; 00107-00116, s.339.; 00153-00239, s.471.; 00133-00064, s.125.; 00103-00045, s.87.; 00094-00209, s.415.; 00173-00241, s.479. ; 00172-00085, s.166. ; 00138-00145, s.287.; 00186-00062, s.62.; 00096-00240, s.477.; 00146-00008, s.3.; 00104-00131, s.258.; 00175-00214, s.425.; 00113-00095, s.887.; 00095-00039, s.75.; 00099-00068, s.133.; 00109-00023, s.43.; 00162-00081, s.159.; 00181-00236, s.469.; 00184-00060, s.60.; 00089-00012, s.21.; 000146-00154, s.233.; 00102-00162, s.319.; 00088-00092, s.179.; 00142-00242, s.483.; 00118-00022, s.41.; 00173-00107, s.211.;00081-00157, s.311.; 00098-00075,s.147.; 00127-00123, s.243.; 00071-00104, s.205.; 00131-00207, s.413.; 00077-00242, s.477.; 00115-00060,s.117.;00175-00081, s.159. ;00129-00203, s.402.;00137-00158, s.213.; 00102-00173,s.341.;00143-00217, s.427.; 00096-00187, s.371. ; 00084-00245, s.485.; 00101-00145,s.289.; 00067-00085, s.167.; 00081-00162, s.321.; 00188-00065, s.65.; 0085 –00029, s.55.; 00099-00198, s.173.; 00008-00231, s.457.; 00185-00021, s.20.; 00174-00247, s.491.; 00045-00231, s.459.; 00035-00015, s.27.; 00047-00071, s.139.; 00121-00240, s.477.; 00117-

[58] DHSAİD; 00004-00491, s.976.
[59] DHSAİD; 00005-00317, s.641

00070,s.137.; 00134-00153,s.202.;00134-00196,s.389.; 00124-00041, s.79.; 00175-00058, s.113.; 00099-00043, s.84. ; 00099-00043, s.371.; 00065-00187, s.155.; 00141-00019, s.35.; 00081-00179, s.355.; 00147-00171, s.339.; 00097-00190, s.279.; 00159-00025, s.47.; 00124-00041, s.79.;00117-00052, s.101.; 00113-00181, s.359.; 00103-00204, s.405.; 00121-00240, s.477.;00143-00116, s.227.;00119-00125, s.247.;00148-00074, s.145.;00175-00058, s.113.;00154-00137, s.369.; 00085-00185, s.367.; 00085-00108, s.211.; 00057-00199, s.395.; 00172-00098, s.192.;00161-00194, s.385.; 00074-00083, s.163.; 00074-00034, s.65.; 00054-00007, s.11.;00101-00054, s.107.; 00063-00138, s.271.; 00095-00116, s.339. ; 00141-00039, s.75.; 00093-00181, s.403.; 00142-00061, s.119.; 00094-00065, s.127.; 00094-00124, s.825.; 00094-00030, s.57. ; 00008-00248, s.491. ; 00008-00400,s.?.; 00007-00375, s.?.; 00028-00107, s.211 ; 00005-00156, s.209; 00003-00311, s.618.; 00002-00316, s.630.; 00163-00004, s.5; 00007-00401, s.799; 00050-00026,s.49.;00121-00042, s.84.; 00113-00119, s.235.; 00119-00220, s.437.; 00102-00163, s.331.; 00106-00022, s.41.; 00083-00009, s.15.;00078-00078,s.153.;00078-00059,s.115.;00064-00138,s.,373.;00079-00003, s.3. ;00064-00193, s.383. ; 00134-00153, s.303.;00159-00061,119.;00057-00194, s.385.; 00007-00088, s.173.; 00200-00045, s.89.; 00005-00495, s.987.; 00006-00244, s.483.; 00007-00360, s.717.;00008-00519, s.1031.;00008-00531,s.1055.;00009-00399, s.795.; 00034-00063, s.123.;00036-00194, s.385.;00012-00080, s.157.; 00017 - 00021, s.39.;00019-00017,s.31.;00199-00099,s.193.; 00027-00052,s.101.; 00052-00052,s.101.; 00032-00238, s.471.;00178-00014, s.25;00177-00025, .47.; 00192-00158, s.158.;00192-142, s.142.;00192-00088, s.88.;00193-00164, s.327.; 00994-00148, s.295.;00195-00031,s.61.; 0199-00103, s.201.;00010-00330, s.655.; 00077-00197, s.387. ; 00184-00081, s.81.;00193-0027, s.53.; 00057-00047, s.91.; 00051-00077, s.149.; 00052-00240, s.477.; 00187-00113, s.112.; 00110-00159, s.315.; 00080-00054, s.105. ; 00005-00213, s.423. ; 00001-00113, s. 222. ; 00113-00063, s.123.; 00166-00124, s.245.; 00096-00042, s.81. ; 00093-00129, s.81.; 00071-00183, s.363.; 00182-00211, s.311.; 00072-00207, s..411.; 00096-00175, s.347.; 00181-00193, s.383.; 00178-00225, s.448.; 00172-00082, s.161. ;00026-00121, s.337.; 00103-00163, s.333.; 00111-00247, s.491.; 00061-00214, s.425. ; 00111-00189, s.375.;00005-00317, s.641.; 00003-00159, s.316.;00160-00038, s.71.; 00992-00218, s.318.; 00019-00159, s.309.; 00024-00086, s.169.; 00036-00070, s.137.; 00009-00448, s.893.; 00009-00262, s.523.; 00177-00044, s.85 ; 00108-00101, s.199.; 00166-00086, s.179. ;00026-00232, s.459.; 00046-00018, s.33.; 00076-00164, s.325.; 00004-00272, s.538.; 00153-00007, s.11.;00061-00214, s.425.; 00076-00207, s.411.; 00076-00151, s.299.;00113-00133, s.263.; 00058-00216, s.429.; 00065-00208, s.412.; 00069-00046, s.89.; 00077-00218, s.435.; 00085-00123, s.241.; 00074-00230, s.457.; 00087-00015, s.37.; 00101-00047, s.93.; 00092-00122, s.341. ; 00112-00057, s.111. ; 00148-00098, s.193. ; 00185-00198, s.137. ; 00060-00241, s.479. ; 00025-00108, s.211.; 00092-00219, s.435.; 00001-00220, s.436.; 00004-00522, s.1038-1039.; 00188-00146, s.146.; 00185-00019, s.18.; 00051-00146, s.287.; 00096-00131, s.259.; 00124-00078, s.153.; 00043-00010 s.17.; 00062-00005, s.7.; 00062-00154, s.303.; 00063-0099, s.195.; 00091-00033, s.63.; 00103-00096, s.189.; 00010-00031, s.59.;00025-00077, s.149.; 00176-00122, s.241.; 00141-00027, s.51.; 00140-00050, s.97.; 00058-00187, s.371.; 00058-00176, s.379.; 00041-00125, s.247.; 00005-00467, s.921.; 00189-00097, s.97.; 00167-00219, s.435.; 00166-00240, s.477.; 00189-00159, s.159.; 00027-00059, s.55.; 00017-00056, s.106.; 00009-00034, s.67.; 00008-00020, s.37.; 00026-00090, s.175.;00052-00170, s.337.; 00122-00224, s.447.; 00112-00060, s.117.; 00007-00026, s.249.; 00125-00036, s.69.

b-Araştırma ve Tetkik Eserler

Ali Cevad; **Memalik-i Osmaniye'nin Tarih ve Coğrafya Lügati,** C.II, Dersaadet, 1314.

BOSTAN, İdris; **Midillinin İşgal Günlüğü-1912-,** Küre yay. 1.Basım, Mart, 2010.
DARKOT, Besim; "*Midilli Madd*.", **İ.A**.
EKİNCİ, Ekrem Buğra; **Tanzimat ve Sonrası Osmanlı Mahkemeleri**, İstanbul, 2004.
EMECEN, Feridun; "**XV-XIX. Yüzyıllarda Ege Adalarında Osmanlı İdari Teşkilatı", Ege Adalarının İdari, Mali ve Sosyal Yapısı**, (Editör: İdris Bostan), SAEMK, (Stratejik Araştırma ve Etüdler Milli Komitesi Yayınları) Ankara, 2003.
ERDİNÇ, Sırrı-Talip Yücel, **Ege Denizi Türkiye ile Komşu Ege Adaları**, Ankara 1978.
FİNDLEY, Carter V. ; **Kalemiyeden Mülkiyeye Osmanlı Memurlarının Toplumsal Tarihi**, (Çev. Gül Çağalı Güven), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul**,** 1996.
GÜNDÜZ, Ahmet; **XVIII. Yüzyılın Son Çeyreğinde Kayseri (1775-1800),** (Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi) Kayseri,1998.
Hoca Saadettin Efendi; **Tacü't-Tevarih**, (Hzr. İsmet Parmaksızoğlu), KTB Yay. C.III, 4.baskı, Ankara, 1999.
KİEL, Machıel; "*Midilli Madd*." **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi,** C.XXX, İstanbul, 2005.
KODAMAN, Bayram; *"II. Abdülhamid Devrinde Eğitim ve Öğretim"*, **Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi**, C. XII, İstanbul, 1990, s. 455-490.
PAKALIN, Mehmet Zeki; **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü,** C. III, İstanbul, 1997.
UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı**; Osmanlı Tarihi**, C.II, Ankara, 1998.
VARLIK, Bülent; **XIX. Yüzyılda Emperyalizmin Batı Anadolu'da Yayılması**, Ankara 1976.

c-İnternet Kaynakları

http://193.255.138.2/takvim.asp 22.12.2011
http://www.sozluk.net/index.php?word=%C4% B0stinaf+&sozluk= osmanlica 24.01.2012.
http://www.osmanlicasozluk.net/osmanlica/18007-sozluk-ferik-FERIK-anlam.html 24.01. 2012.
http://www.sozluk.net/index.php?word=%C5%9Fehbender&sozluk=osmanlica 9.3.201

EKLER

Kayserili Müslim ve Gayrimüslim Memurlara Ait Tablolar[60]

TABLO-I

(Müslim Memurların Doğum Tarihi, Baba Adı, Mesleği Şöhretleri)

Doğum Tarihi	Adı	Baba Adı	Baba Mesleği	Şöhretleri
1298/1880-81[61]	Abdulgayyur Ali Bey	Sami Efendi	Kâtip	Drazoğlu
1277/1860-61	Halil Rıfat Bey	Mehmet Zühdü Efendi	Evkaf müdürü	Şeyh İbrahim Tennuri sülalesinden
1275/1858-59	Mehmet Hulusi	Arif Efendi	Tabur ağası	-

[60] Tablolar kaynakçada gösterilen Sicill-i Ahval Defterlerinden faydalanılarak hazırlanılmıştır.
[61] Hicri tarihler Miladi tarihe çevrilirken http://193.255.138.2/takvim.asp 22.12.2011 tarihli internet sitesinden faydalanılmıştır.

	Efendi			
1298/1880-81	Mehmet Sadettin Efendi	Ahmet Rıfat Efendi	Muzıka-i Hümayun Arabî Muallimi	-
1280/1863-64	Mahmut Cemal Efendi	Bekir Efendi	Posta Kâtibi	Halaç-zade
1277/1860-61	Hasan Zühdü Efendi	" "	" "	Halaç-zade
1285/1868-69	Veysel Hamdi Efendi	Mehmet Emin Efendi	Yüzbaşı	-
1253/1837-38	Ahmet Mahir Efendi	Hacı Meh- met Efendi	-	Şehri-zade
1270/1853-54	Ali Rıza Efendi	Osman Efendi	-	Devellü-zade
1273/1856-57	Mustafa Hilmi Efendi	Mehmet Ali Efendi	Kayseri Belediye Reisi	-
1271/1854-55	İbrahim Ethem Efendi	Mehmet Efendi	-	-
1256/1840-41	Mahmut Efendi	Ahmet Efendi	-	-
1277/1860-61	Ahmet Mithat Efendi	Hacı Mustafa Efendi	-	Güpgüp-zade
1274/1857-58	Bekir Sami Efendi	Arif Ağa	Tabur Ağası	Bayraktar Ağa-zade
1257/1841-42	Hafız Bekir Efendi	İsmail Ağa	Esnaf	-
1282/1865-66	Hasan Hanefi Efendi	Mesut Efendi	Muzika-i Hümayun Arabî Muallimi, eski müftü	-
1293/1876-77	Muharrem Edip Efendi	Hasan Ağa	Ziraadan	Şeyh İbrahim Tennuri sülalesinden
1278/1861-62	Kadri Efendi	Hacı Osman Efendi	-	Bakırcı-zade
1289/1872-73	Ali Rıza Efendi	İbrahim Ethem Efendi	Telhikâr	-
1280/1863-64	Davut Efendi	Mustafa Efendi	Kâtip	Kâtip-zade
1293/1876-77	Recep Efendi	Mehmet Ağa	Ziraadan	-
1273/1856-57	Mehmet Cema-lettin Efendi	Hacı Meh met Efendi	-	-
1285/1868-69	Ömer Lütfü Efendi	Abdulkadir Ağa	-	Kürkçü-zade
1250/1834-35	Mehmet Efendi Feyzi-zade	Mehmet Abid Efendi (Eşraftan)	-	Şeyh Tennuri ve Şeyh Selvi sülalesine mensuptur
1258/1842-43	Kasım Efendi	Feyzi-zade Hacı Ahmet Efendi	Kayseri Sancağı İdare Meclisi Azası	-
1297/1879-80	Mehmet Esat	Mustafa Efendi	-	-

	Efendi			
1290/1873-74	Ahmet Hamdi Efendi	Mehmet Niyazi Efendi	-	Bakırcı-zade
1290/1873-74	Mehmet Şükrü Efendi	Mehmet Raşit Ağa	-	Emir Ağa-zade
1282/1865-66	Ömer Lütfü Efendi	Ahmet Nazif Efendi	Kayseri rüsu-mat baş Kâtibi	Civelek-zade
1274/1857-58	Mehmet Efendi	Seyyid Mehmet Ağa		Afşar Koca oğlu Seyyid Halil hazretleri sülalesine men-sup
1260/1844-45	Mehmet Nail Efendi	Hasan Efendi	Hallaç	Hallaç-zade
1299/1881-82	İbrahim İlhami Efendi	Şükrü Efendi	-	-
1292/1875-76	Kamil Efendi	Ahmet Efendi	Tüccar	Talaslı-zade
1304/1886-87	Mustafa Server Efendi	Hacı Ali Efendi mütekaid	Kavas	-
1277/1860-61	Ömer Lütfü Efendi	Ali Efendi	Telgraf Çavuşu	-
1273/1856-57	Mustafa Sabri Efendi	Hacı Ömer Efendi	Tüccar	Deveci-zade
1288/1871-72	Mustafa Rıfat Bey	Ömer Ağa meşhur (Eşraftan)	-	Güpgüp-zade
1291/1874-75	Ahmet Hamdi Efendi	Mehmet Efendi	Bidayet Mahkemesi Baş Kâtibi	Nakibü'l-eşraf-zadeler
1282/1865-66	Mehmet Şükrü Efendi	Lütfullah Bey	-	-
1305/1887-88	Seyfullah Efendi	Tahir Efendi	Yüzbaşı müteveffa	-
1288/1871-72	Mehmet Salih Efendi	Mehmet Teyri Efendi	Kâtip	-
1244/1828-29	El-Hac Mehmet Enver Efendi	Mehmet Adil Efendi	Cami-i Kebir Dersiamı	-
1301/1883-84	İbrahim Hakkı Efendi	Mehmet Efendi	Tüccar	-
1252/1836-37	Hafız Bilal Efendi	Mehmet Efendi	Bidayet mahkemesi başkâtibi	-
1271/1854-55	Mehmet Yahya Efendi	Atabiyecis Ağa	Tüccar	Kindoğlu
1257/1841-42	Hacı Ahmet Behçet Efendi	Hacı Mehmet Efendi	Tüccar	-
1276/1859-60	Besim Efendi	Şaban Efendi	Esnaf	-
1287/1870-71	Ahmet Behçet	Nuh Ağa	Tüccar	Derviş-zade

	Efendi			
1282/1865-66	Osman Nuri Efendi	Aziz Ağa	Esnaf	-
1303/1885-86	İsmail Ruhi Efendi	Ali Efendi	Redif Taburu Kolağası	-
1307/1889-90	Mehmet Efendi	Zühdü Efendi	-	Kıtaz-zade
1278/1861-62	Mehmet Sami Efendi	Hacı Osman Efendi	-	Draz-zade
1294/1877-78	İbrahim Lütfü Efendi	Raşid Ağa	Esnaf	-
1258/1842-43	Hafız Ahmet Fevzi	Şeyh Mehmet Ağa	-	-
1308/1890-91	Muhiyeddin Efendi	Tersane-i Amire ame-lesi Mustafa Ağa	Haffaf	-
1302/1884-85	Ali Rıza Efendi	Ahmet Ağa	Nakkaş	-
1292/1875-76	Ahmet Said Efendi	Halis Efendi	-	-
1279/1862-63	Nuh Naci Efendi	Mehmet Efendi	-	Muhaddis-zade
1290/1873-74	Osman Zeki Efendi	Mustafa Efendi	Redif Yüzbaşısı	-
1268/1851-52	Mehmet Reşat Efendi	Abdullah Efendi	-	Hacı Şatır Ağa-zade
1277/1860-61	İbrahim Halil Efendi	Ali Ağa	Asakir-i şahane süvari çavuşu	Tercanlı-zade
1298/1873-74	Şükrü Efendi	Bekir Ağa	-	Cansız oğlu
1252/1836-37	İbrahim Celaleddin Efendi	Lütfullah Efendi	Erdek Mal Müdürü	Hacı İbrahim zade
1270/1853-54	Mehmet Mecdi Efendi	Mesut Efendi	Sabık Kayseri Müftüsü	-
1271/1854-55	Hüseyin Eşref Efendi	Fevzi oğlu Ahmet ağa	Nakkaş	-
1289/1872-73	Mehmet Hıfzı Efendi	Mustafa Efendi	Yozgat Yüzbaşısı	-
1261/1845	Hüseyin Hüsnü Efendi	Osman Efendi	Bayezid Cami Dersiam	-
1286/1869-70	Halit Rıfat Efendi	İsmail Ağa	-	-
1278/1861-62	Mehmet Tevfik Efendi	Muhsin Ağa	-	-
1267/1850-51	Mehmet Emin Efendi	Feyzullah Efendi	-	Taflı-zade
1267/1850-51	Mehmet Nuri Efendi	Mehmet Emin Efendi	Ulema	Kutb-zade
1310/1892-93	Mustafa Lütfü Efendi	Mehmet Nuri Ağa	Tüccar	Ağa Paşa-zade
1283/1866-67	Hafız Mehmet Kaşif Efendi	Mustafa Zihni Efendi	Asakir-i Redif Yüzbaşı	-
1282/1865-66	Hasan Faik Efendi	Bekir Mustafa	Askeri kitabetten	Kâtip-zade

		Efendi	mütekaid	
1249/1833-34	Hasan Hüsnü Efendi	Hacı Mahmut Ağa	Taşçı esnafından	-
1300/1882-83	Muzaffer Efendi	Hüseyin Efendi	Tahrirat baş kitabeti	-
1277/1860-61	Ahmet Nuri Efendi	İsmail Ağa	-	Perdahçı-zade
1280/1863-64	Ahmet Nazif Efendi	Hüseyin Efendi	-	Motyab-zade
1272/1855-56	Hacı Mustafa Efendi	Ahmet Hurşit Efendi	Memur	-
1265/1848-49	Musa Kâzım Efendi	İsmail Efendi	Tüccar	Hacı Musa-zade
1278/1861-62	Abdi Efendi	Hacı Ahmet Ağa	-	-
1289/1872-73	Mustafa Fevzi Efendi	Ahmet Ağa	Tüccar	Sicim Ağa-zade
1283/1866-67	Mehmet Efendi	Mehmet Ağa	-	-
1279/1862-63	Hacı Osman Nuri Efendi	Hüseyin Efendi	-	-
1292/1875-76	Mehmet Hilmi Efendi	Şeyh İbra-him Efendi	Belediye reis muavini eşraf-tan	-
1295/1878	Mehmet Sait Efendi	Esat Ağa	Esnaf	Cebur-zade
1259/1843-44	İbrahim Hakkı Efendi	Mehmet Efendi	-	-
1286/1869-70	Mehmet Refik Efendi	Ahmet Ağa	Mabeyn-i Hümayun tablekârlarından	-
1270/1853-54	Ahmet Kamil Efendi	Mustafa Efendi		Cingöz-zade
1292/1875-76	Ahmet Tesib Efendi	Mehmet Cemil Efendi	-	-
1275/1858-59	Salih Efendi	Süleyman Efendi	Taşçı Esnafı	-
1296/1878-79	Ali Fuat Efendi	Hacı Mehmet Efendi	Tüccar	Sebzeci Seyyid Mehmet Ağa-zade
1276/1859-60	Ahmet Hıfzı Efendi	Osman Efendi	Mücellid	Bakırcı-zade
1200/1785-86	Mehmet Sadık Efendi	Yusuf Efendi	Nafia kondüktörü	-
1277/1860-61	Mehmet Şevki Efendi	Mustafa Efendi	-	-
12951877-78	Şaban Zühdü Efendi	Türk Osman oğlu İsmail	Tüccar	-
1278/1861-62	Mustafa Vasfi Efendi	Nevi Ağa	-	Kılınçlı-zade

1278/1861-62	Abdi Efendi	Hacı Ahmet Ağa	-	-
1299/1881-82	Ali Reşat Efendi	Mehmet Tahir Efendi	-	-
1274/1857-58	Ali Galip Efendi	Mehmet Ağa	Esnaf	-
1296/1878-79	Mehmet Nuri Efendi	Ahmet Hamdi Efendi	Tahrirat başkâtibi	-
1295/1877-78	Mehmet Said Efendi	Esad Ağa	Esnaf	Cebve-zade
1272/1855-56	Hafız Ahmet Efendi	Ağabeydin Efendi	Ashab-ı emlak	-
1279/1862-63	Hüseyin Hüsnü Efendi	Abdullah Hayri Efendi	-	-
1281/1864-65	Şaban Efendi	Mehmet Ağa	Zabtiye başlarından	-
1279/1862-63	Ahmet Raşit Efendi	Hacı Ahmet Ağa	Belediye Azası	-
1305/ 1887-88	Şaban Fikri Efendi	Mehmet Derviş Efendi	-	-
1306/1888-89	Hüseyin Hüsnü Efendi	Ahmet Rıza Efendi	-	Halil Efendi-zade
1284/1867-68	Mehmet Nazmi Efendi	Hacı Hasan Ağa	Binbaşı	-
1271/1854-55	Mehmet Rauf Efendi	Ahmet Bey	Seccadeci-başı	-
1287/1867-68	Mehmet Fuad Efendi	Mehmet Nafiz Efendi	İdare meclisi başkâtip	-
1281/1864-65	Fevzi Efendi	Mustafa Ağa	-	-
1277/1860-61	Ahmet Efendi	Ahmet Ağa	-	-
1290/1873-74	Mehmet Emin Efendi	Mustafa Efendi	Zabit kâtibi	Şeyh İbrahim Tennuri sülale-sine mensup
1285/1868-69	Mehmet Şemsettin Efendi	Ali Efendi	Tapu Kâtibi	Kayserili-zade
1269/1852-53	Mehmet Abdullah Efendi	Abdullah Efendi	Tüccar	Şatır Ağa zadeler
1290/1873-74	İsmail Hakkı Efendi	Çerkes Hamza Ağa	Redif Yüzbaşısı	-
1269/1852-53	Mehmet Hüsnü Efendi	Ahmet Hamdi Efendi	Müderris	Karslı-zade
1295/1878	Salih Sıdkı Efendi	Ahmet Şevki Efendi	Tüccar	-
1280/1863-64	Mehmet Yunus Efendi	Osman Efendi	Bakırcı Esnafı	-
1297/1879-80	Hüseyin Şerafet tin Efendi	Mehmet Ağa	-	-
1276/1859-60	Ahmet Hayri	İsmail Ağa	-	Mevlevi-zade

	Efendi			
1277/1860-61	Mahmut Nedim Efendi	Mustafa Ağa	-	-
1248/1832-33	Hacı Hüseyin-zade Nazif Bey	Ahmet Bey	Asakir-i niza-miye kaymakamı	-
1289/1872-73	Hacı Ömer Efendi	Mehmet Efendi	-	Karslı-zade
1273/1857-58	Ömer Lütfü Efendi	Mehmet Ağa	Ziraadan	-
1276/1859-60	Mustafa Fevzi Efendi	Nuri Efendi	-	-
1290/1873-74	Osman Zeki Efendi	Mustafa Efendi	Asakir-i Şahane Yüzbaşı	-
1275/1860-61	Hacı Abdul-halim Hilmi Efendi	Hacı Said	Nakkaş Esnafı	Hacı Ali Oğlu
1275/1860-61	İbrahim Ethem Efendi	Halil Efendi	Tüccar	Tarakçı-zade
1299/1881-82	Hasan Servet Efendi	Mehmet Hilmi Efendi	Tahrir Vergi Memuru	-
1259/1843-44	El-Hac Hasan Efendi	El-Hac Hafız Mehmet Ağa	Attar	-
1282/1865-66	İsmail Efendi	İmam-zade Nazif Efendi	-	-
1304/1886-87	İbrahim Hakkı Efendi	Hacı İbrahim Ağa	Tir-dâr	-
1279/1863-64	Mehmet Hazım Efendi	Mesut Efendi	Arabî muallimi	-
1282/1865-66	Ömer Şevket Efendi	Hacı Musta- fa Efendi	Alay kâtibi	-
1271/1855-56	Mehmet Abid Efendi	Derviş Ali Efendi	Boğazlıyan kazası naibi	-
1255/1839-40	Hafız Mehmet Efendi	Süleyman Efendi	-	Kara Vezir-zade
1286/1869-70	Mehmet Sadık Efendi	Mehmet Efendi	-	Nakip-zade
1283/1866-67	Mehmet Efendi	Mehmet Ağa	-	-
1300/1882-83	Mehmet Efendi	İbrahim Ağa	Ziraadan	Keçeci-zade
1258/1842-43	Raşit Efendi	İsmail Efendi	Tüccar	Emir Ağa-zade
1260/1844-45	Kadri Efendi	Mustafa Ağa	Sıvacı	-
1293/1876-77	Yusuf Ziya Bey	Sadık Efendi	Muallim	-
1256/1840-41	Seyyid Mehmet Hilmi	Mehmet Efendi	-	Kıranardlı oğlu
1244/1828-29	Mehmet Emin Efendi	Ahmet Ağa	-	-
1276/1861-62	Mehmet Hulusi Efendi	Arif Efendi	Tabur Ağası	-
1276/1861-62	Mehmet Zühdü Efendi	Fevzi Efendi-zade Said Efendi	-	-

1265/1848-49	Mehmet Nevih Efendi	Halil Ağa	-	-
1258/1842-43	Ömer Adil Efendi	Fevzi Efen di-zade Meh met Efendi	-	-
1269/1852-53	Abdulhalim Efendi	Mustafa Ağa	-	Saki-zade
1264/1847-48	Ahmet Halid Efendi	Halit Efendi	-	Kurşuncu-zade
1260/1844-45	Mahmut Efendi	Mehmet Efendi	Tüccar	-
1278/1860-61	Ömer Vasfi Efendi	Mehmet Şükrü Efendi	-	-
1245/1829-30	Mehmet Nedim Efendi	Mehmet Ağa	Esnaf	-
1298/1880-81	Osman Efendi	Ömer Ağa	-	-
1247/1831-32	Mehmet Nuri Efendi	Süleyman Ağa	-	-
1275/1860-61	İbrahim Ethem Efendi	Halil Efendi	-	-
1270/1853-54	Ahmet Mahzar Bey	Mehmet Tahir Efendi	Kayseri muhasebecisi	-
1294/1877-78	Mehmet Nuri Efendi	Fevzi-zade Mustafa Efendi	-	-
1304/1886-87	Necmeddin Efendi	Feyzi Efendi	Müderris müteveffa	-
1291/1874-75	Ali Naki oğlu Abdurrahman Efendi	Burhan Efendi	-	-
1286/1869-70	Ali Rıza Efendi	Akbaba Mehmet Ağa	-	-
1299/1881-82	Ömer Sadullah Efendi	Mustafa Efendi mütekaid	Harbiye hafız-ı küttab muavinliğinden mütekaid	-
1306/1888-89	Halit Efendi	Mahzar Efendi	Jandarma Yüzbaşı mütekaid	Mehdi-zade
1291/1874-75	Mustafa Ağa	Veli Efendi	Hacegandan	Karamanlıoğlu
1305/1887-88	Ahmet Fevzi Efendi	Mehmet Efendi	Ziraadan	-
1307/1889-90	Mustafa Galip Efendi	Mustafa Efendi	-	-
1273/1856-57	Abdulkadir Efendi	Mehmet Efendi	Asakir-i Şahane Onbaşı Müteveffa	-
1267/1850-51	Hacı Mehmet Safvet Efendi	Hüseyin Ağa	Zabtiye çavuşu	-
1309/1891-92	Mehmet Naim	Necip Ağa	Yüzbaşı	-

	Efendi		Mütekaid	
1306/1888-89	Mustafa Kemal Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi	Postahanede başkâtip	Şatır-zade
1277/1859-60	Emir Ali oğlu Ahmet Efendi	Âlim Efendi	Hacegândan	-
1269/1852-53	İbrahim Ethem Efendi	Mehmet Ağa	-	Ağa-zade
1283/1866-67	Mustafa Necati Efendi	İsmail Ağa	-	Boracı oğlu
1262/1845-46	Mühtedi Ömer İzzet Efendi	Abdullah Efendi	-	-
1298/1880-81	Mühtedi Ali Rıza Efendi	Abdullah	-	-
1281/1864-65	İbrahim Nazif Efendi	Ahmet Nazif Efendi	Kayseri rüsu-mat başkâtibi	Civelek-zade
1282/1865-66	Mehmet Hanefi Efendi	Sadık Beg	Tüccar	Talaslı-zade
1268/1851-52	Sadık Efendi	Mehmet Efendi	Bidayet Mahke-mesi başkâtibi	-
1263/1846-47	Ahmet Şükrü	Ali Ağa	Tüccar	-
1270/1853-54	Yusuf Hüseyin	Ahmet Ağa	-	-
1299/1881-82	Hüseyin Avni Efendi	Arif Efendi	Ulema	-
1302/1884-85	Ahmet Hadi Efendi	Mustafa Ağa	Haffaf	-
1291/1874-75	Mehmet Şevket Efendi	Ahmet Beg	Seccadeci-başı	-
1315/1897-98	Mehmet Adil Efendi	Mustafa Efendi	-	-

TABLO-II

(Rum Kökenli Memurların Doğum Tarihi, Baba Adı, Mesleği, Şöhretleri)

Doğum Tarihi	**Adı**	**Baba Adı**	**Baba Mesleği**	**Şöhretleri**
1273/1856-57	Hrisanto Efendi	Toma	-	-
1258/1842-43	Yakop Yakordis Efendi	Gartimos	-	Gartimadis
1284/1867-68	Yumi Satır Efendi	Haralambis Satır Efendi	-	-

1274/1859-60	Yordanaki Efendi	Abraham Ağa	Tüccar	-
1259/1843-44	Olimpos Efendi	Yovan Ovadis Efendi	-	-
1265/1848-49	Aristidi Efendi	Yorgancıoğlu Yorgaki	Meclis idare azası	-
1272/1856-57	Vasilaki Efendi	Yuvanaki Efendi	Yozgat Bida-yet Mahkeme si azası	Tüfenkcioğlu
1280/1863-64	Petro Efendi	Bodos Todari Efendi	Tüccar	.-
1278/1860-61	Yuvaniki Efendi	Gavril	-	-
1268/1851-52	Todaraki Efendi	Manul	Ebniye Kalfası	-
1275/1860-61	Rupen Efendi	İstepan Markaryan Efendi	-	-
1284/1867-68	Todoraki Efendi	Hacı Yordan Efendi	Tüccar	-
1288/1871-72	Haralambos Garikoryadis Efendi	Yuvan Ağa	-	-
1272/1856-57	Paskal Efendi	Hacı Teykul Kiryaki	-	-
1270/1853-54	Saran Aftipidis Efendi	Yuvanaki	-	-
1292/1875-76	Mihail Efendi	Berdos	Kahveci	-
1267/1850-51	Bedos Efendi	Sava Ağa	Tüccar	-
1284/1867-68	Vasilaki Efendi	Kalemenin Oğlu	-	Sülü oğlu
1264/1847-48	Yordan Resmî Efendi	Kalga oğlu Kiryako kalfa	-	-
1260/1844-45	Mihail Efendi	Garifor Posek	Tüccar	-

1289/1872-73	Yordan Efendi	Hacı Yorgi Ağa	-	-
1284/1867-68	Aristidi Yorgiya di Efendi	Yorgi Efendi	-	-
1270/1853-54	Yuvanaki Efendi	Nukas Sehak	-	Sıvacı oğlu
1272/1856-57	Pavlo Efendi	Paskalidis Efendi	Tüccar	-
1259/1843-44	Yesaki Efendi	Yorgi	Tüccar	-
1276/1861-62	Nezaret Efendi	Yesayi Efendi	Kuyumcu	-
1272/1856-57	Misak Efendi	Filyosyan Simon Bey Efendi	Tüccar	-
1281/1864-65	Aleksanderos Efendi	-	Tüccar	-
1288/1871-72	Mihaliki Mihailidi Efendi	Hacı Yordan Ağa	Tüccar	-
1300/1882-83	Anes Efendi	Yakop Efendi	Muallim	-
1265/1848-49	Vasilaki Efendi	Atnaş Tiryaki	-	-
1277/1862-63	Hacı Ayanoğlu Aleksi Efendi	Bedos	-	-
1284/1867-68	Katantı Efendi	Yordan Ağa	-	-
1265/1868-69	Agabiyos Efendi	Avanidis Obsa niyos Nime- nare	-	-
1296/1878-79	Kiryoko Efendi	Haralambo Efendi	Tüccar	Dik oğlu
1267/1850-51	Bedos Efendi	Sava Ağa	Tüccar	-
1276/1861-62	Yakop Toma Efendi	Toma	Saatçi	-
1285/1868-69	Yuvanaki Efendi	Yakop Papa Dumlu	Keresteci	-
1282/1865-66	Nikolaki Andoti	Yordan Efendi	Dava vekille-	-

	yadi Efendi		rinden	
1256/1840-41	Yakop Efendi	Pandalı Ağa	-	-
1287/1870-71	Yuvan Fahri Efendi	Avraham Efendi	Reji kol memuru	-
1282/1865-66	Hasruf Manulyan	Manoil	-	-
1287/1870-71	Haralambos Efendi	Yuvan Efendi	Tütün tüccarı	Garitor oğlu
1270/1853-54	Yorgi Servet Efendi	Bedos Ağa	-	-
1281/1864-65	Aristidi Efendi	Gavriel	-	-
1206/	Yorgancı ve Ali Mihaliki	Pavlaki	-	-
1271/1854-55	Almanos Efendi	Sava	-	-
1279/1862-63	Dimitri Bedos Efendi	Bedos Efendi	-	-
1279/1862-63	Dimitraki Efendi	Boros Akkaş Naskofiridis	Sarraf	-
1294/1877-78	Nikolaki Fehmi Efendi	İstavri Ağa	-	-
1284/1867-68	Angeli Yuvalci dis Efendi	Hacı Baraş	Tüccar	-
1277/1860-61	İkyobadi Efendi	Mihaliki Haralombos	Ticaret mahkemesi azasından	-
1270/1853-54	Oramaki Papa Pavlos Efendi	Papa Yakop	-	-
1275/1858-59	Yani Moskos Efendi	Kastazi Ağa	-	-

TABLO-III

(Ermeni Kökenli Memurların Doğum Tarihi, Baba Adı, Mesleği, Şöhretleri)

Doğum Tarihi	**Adı**	**Baba Adı**	**Baba Mesleği**	**Şöhretleri**
1274/1857-58	Karabet Haki Efendi	Hacı Agop Ağa	-	-
1273/1856-57	Misak Serkiz Efendi	Haberciyan Serkiz	-	-
1262/11846-47	David Efendi	Rozef Eltiyof Efendi Ağa	Bakkal	-
1246/1830-31	Agop Ramiz Efendi	Sehail Ağa	-	-
1284/1866-67	Leon Selm Efendi	Nezavet Şehan Efendi	Dava vekili	-
1293/1876-77	Lagofet Efendi	Bedros Kasap yan Efendi	-	-
1289/1872-73	Hacı Artin Bogos yan Efendi	Bagos Efendi	-	-
1270/1853-54	Agop Efendi	Torosoğlu Anhiyan	Kasap	-
1267/1850-51	Dihran Yüzbaşı yan Efendi	David	Kereste Tüccarı	-
1260/1844-45	Artin Musevici- yan Efendi	Kıragos	-	-
1273/1856-57	Şehbenderyan Barsah Resmî Efendi	Karabet Efendi	Tüccar	-
1309/1892-93	Bogos Efendi	Lasorar oğlu Kigork Ağa	-	-
1272/1855-56	Armenak İstokyan Efendi	Agop Ağa	-	-
1275/1860-61	Agop İzmirliyan Efendi	Hacı Kirkor Ağa	Tüccar	-
1287/1870-71	Tercan Efendi	Sonaki Ohan nes	Tüccar	-

		Efendi		
1271/1854-55	Dikran Efendi	Serkiz Ağa	Tüccar	-
1264/1847-48	Mıgırdıç Efendi	Kapril	-	-
1275/1860-61	Balyan Efendi	Kigork Ağa	-	-
1266/1850-51	Artin Efendi	Asadur Desus yan Efendi	Aşar Mültezimi	-
1283/1865-66	Ohannes Efendi	Nikogas Efendi	Rüsûmat memuru	-
1278/1861-62	Mirican Efendi	Toros Ağa	-	-
1287/1870-71	Agop Efendi	Mardiros Ağa	Esnaf	-
1286/1869-70	Agop Davityan Efendi	İstepan Efendi	-	-
1255/1833-34	Derkarabetyan Mıgırdıç Haki Efendi	Karabet	-	-
1259/1843-44	Harutcan Selinan Efendi	Bogos Simon	-	-
1270/1853-54	Kigork Zehni Efendi	Keşişyan Ohannes Ağa	-	-
1284/1867-68	Tamaysan Karabet Efendi	Tomasyan Serkiz	-	-
1286/1869-70	Agop Efendi	Uğurluoğlu Servet Efendi	Mutasarrıf muavini	-
1262/1845-46	Barsah Jarnabon Efendi	Terman Efendi	Esnaf	-
1295/1878-79	Zikri Efendi	Karabaş Ağa	Esnaf	-
1265/1848-49	Avadis Efendi	Asadur Desus yan Efendi	Aşar mültezimi	-
1255/1839-40	Keresteciyan Bedros Efendi	Kigork Ağa	Tüccar	-

1275/1858-59	Vartan Yıldızyan	Simon	-	-
1295/1878-79	Berberoğlu Agop	Artin Servet Efendi	-	-
1286/1869-70	Frengiyan Efendi	Bedros Efendi	Tüccar	-
1292/1875-76	Armenak Efendi	Güreççiyan Kigork Ağa	-	-
1282/1864-65	Malsiyan Mihran Efendi	Hacı Kigork	-	-
1290/1873-74	Sebuh Tabipyan Efendi	Hacı Simon	-	-